Din Samimiyettir

Asr-ı saadetten uzaklaşılan her dönem, Müslümanların İslam anlayışının "esastan uzaklaşıp" yer yer bozulmalarına ve böylece temel bir takım problemlerin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Nitekim (Allah onlardan razı olsun) **Enes b. Malik**'in rivayet etmiş olduğu bir hadis-i şerifte Efendimiz (Sallallahu Aleyhi Ve Sellem) şöyle buyurmuştur:

DİN SAMİMİYETTİR[1]

Allah'a hamd, Peygamber Efendimiz(Sallâllâhu Aleyhi ve Sellem)'e ehl-i beyti ve ashabına salat-u selam ederiz.

Asr-ı saadetten uzaklaşılan her dönem, Müslümanların İslam anlayışının "esastan uzaklaşıp" yer yer bozulmalarına ve böylece temel bir takım problemlerin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Nitekim (Allah onlardan razı olsun) **Enes b. Malik**'in rivayet etmiş olduğu bir hadis-i şerifte Efendimiz (Sallallahu Aleyhi Ve Sellem) şöyle buyurmuştur: "Hiçbir sene yoktur ki ondan sonra gelen daha kötü olmasın."[2]

İslam fıkhı, İslam'ın yaşandığı ortam ve dönemlerde daha aktif daha işlevsel olduğu gibi, daha rahat ve kolay anlaşılmıştır. Çünkü İslam fıkhı demek; hayat demek, dinin hayata tatbiki, dinin hayatla bütünleşmesi demek, hayatı Allah Teâlâ'nın rızası doğrultusunda düzenlemek demektir.

Dünyevi maksat ve hedefleri ön plana alıp İslam fıkhını hayata tatbik etmeye çalışanlar, uhrevi boyutta vicdanlarını rahatlatabilmek için farklı şekillerde motive olma yolları belirlemişlerdir. Bunların bazılarının İslam anlayışıyla alakası yokken bazıları şekilsel, bazıları da yetersiz motivelerdir. Sözgelimi; günümüzde birçok insanı, Allah Teâlâ'nın emir ve yasaklarına gereği şekilde önem vermediğini ama bunun yanında kalbinin temiz olması nedeniyle ibadet yapmaktansa böyle olmanın doğru olduğunu savunurken görebiliriz.

Yine bir Müslümanın, yüzeysel olarak akit gereklerini yerine getirip esasa ilişkin gayeleri gözetmeden hatta bir takım su-i istimallere binaen elde ettiği kazancın helal olduğuna inanması da bu tür motive yöntemlerinden biridir.

Sözgelimi; **İmam Ebu Hanîfe**'nin (Allah rahmet etsin) görüşünü sadece yüzeysel anlamak isteyenler, dükkânını faiz bankasına kiraya vermek istediklefrinde İmam'ın bu görüşünü, gerçek manasını anlamaktan ve görmekten kendilerini azat edip motive aracı olarak kullanmaktadırlar. Yani şöyle diyerek kendilerini motive etmektedirler: "İmam Ebu Hanîfe fetva vermiştir, o zaman helaldir, niye olmasın ki". Bu şekilde İmam'ın görüşüne sarılıp iç huzura erenleri başka bir alanda İmam'ın hadisten anlamadığını haykırarak; bir başka yerde "onlarda adam biz de adam" veya "onları mı taklit edeceğiz" veya da "devir

değişti” diyerek kendilerini cennetten çıkartmadan dünyevi isteklerine mani olan İslam prangalarından(!) kurtulmaya çalışırken görürüz.

Üzülerek ifade ediyoruz ki; oryantalistler çalışmalarının meyvelerini toplamaya başlamışlardır. Eyvah ki ne ayvah! Özellikle günümüzde bilginin sosyal medya gibi at izinin it izine karıştığı ve ne idiği belli olmayan yalan yanlış herkesin at koşturduğu bir kaynağa gözlerini dikmişken ve düşüncenin sınırlarını teslim etmişken bu insanlar!

Bu yüzden Müslümanların yapması gereken sadece bir meselenin fetvası var mı, caiz mi değil mi şeklinde soruları cevaplamak değil, bunun yanı sıra eslafımızdan bize dalga dalga gelip son asırlarda kirletilmeye çalışılan gerçek fıkhı, gün yüzüne tutup diriltmeye çalışmaktır. Diriltemezse de bu uğurda mücadele etmek gerekirse de bu yolda ömür tüketmek iktiza eder.

Kuşkusuz günümüzde fıkıh anlayışı çok farklı boyutlar almıştır. Bunların en önde geleni şüphesiz birilerinin “ara dönem fıkhı” dediği, diğerlerinin “aktif fıkıh” dediği, bizim kabul etmediğimiz ve “çözümden yana fıkıh anlayışı” dediğimiz bir fıkıh metodudur. Daha açığı şu: Günümüzde iki ayrı fıkıh anlayışı vardır. Onların ifadesiyle “aktif fıkıh” ve “donuk fıkıh” dedikleri, bizim de “çözümden yana fıkıh” ve “sonuca razı fıkıh” dediğimiz iki ayrı anlayış. Çözümden yana fıkıh; ne olursa olsun meselenin çözülmesini ve caiz olmasını sağlayan bir fıkıh anlayışı olarak bir takım genel prensipleri ilke edinerek kendini savunur. Mesela, “dinde harac/zorluk yoktur”, “kolaylaştırın zorlaştırmayın” ve emsali nübüvvet kaynaklı sözlerle, akıllarına yatmayan yerlerde deliller aksini gösterse de şu mezhep bu mezhep demeden istedikleri yerden istedikleri fetvayı almayı çözüm zanneden anlayış(!).

Yani “çözümden yana fıkıh anlayışı” ne olursa olsun çözüm olsun derken bizler, ne olursa olsun sonuca rıza olsun diyoruz. Buradan şu akla gelmesin; biz insanların zaruret ve sıkıntılarını dikkate almıyoruz. Şedit bir fıkıh anlayışı içerisinde insanlara her önümüze geleni haram kılıyoruz. Hâşâ sümme hâşâ! Biz biliriz ki helal ve caiz kılmak insanların yetkisinde olmadığı gibi, haram kılmak insanların yetkisinde değildir. Bu zaruret ve sıkıntılar dikkate alınacaksa onu biz aklımıza göre değil, fıkhın belirlediği ölçülere göre dikkate almalıyız.

“Çözümden yana fıkıh anlayışı”na göre fıkıh: “Uyularak kurtuluşa erilen” bir değerler bütünü değil, “bize fayda temin etmesi ve ihtiyaçlarımızı karşılaması gereken” bir alan olmak zorundadır. Yani alışılagelen yaşam modelini zora sokacak engellere çözüm bulan, ticari kârları lehe çeviren bir araç haline getirilmiştir.

Oysaki fıkıh gerçek anlamıyla; insanların dünya hayatlarını yaratanın rızasına uygun biçimde düzenleyerek Ahirette kurtuluşa ermelerini sağlayan bir ilim, bir nizamnamedir.

Ne yazıktır ki, günümüzde yaygınlaşan fıkıh; insanların hayat tarzlarında akıl veya maksatlarına uygun düşmeyen veya yaşadığı hayat modelini caiz görmeyen ilmi değerleri tevil eden ve karma mezhep fıkhına bakarak her sorunun cevazının arandığı bir ilim alanı haline gelmiştir.

Buna karşı olan fıkhı "donuk fıkıh" diye nitelendirilmiş, tâ müçtehit imamlardan günümüze kadar nakledile gelen metinlere "ölü metinler" diyerek pasifleştirilmeye çalışılmış ve çalışılmaktadır. Gerçek şu ki; **İmam Muhammed** (Allah ona rahmet etsin)'in metinlerine "ölü metinler" diyen bu zihniyet, hicretten önceki anlayışa sahip çağdaş(!) kişilerdir.

Hâlbuki onlar da bilir ki; İmamlarımızın ve bin dört yüz yıldan beri hocadan-talebeye aktarıla gelen İslam fıkıh anlayışı eskimez ve pörsümez bir kaynağa sahiptir.

Yani fakih, müftü veya kendisine dini meselelerin cevapları için müracaat edilen ilim adamları, toplumu nereye taşıdıklarına dikkat etmelidir; verdiği fetvalarında ferd, aile ve toplumun içine düştüğü zor durumları dikkate alması gerektiği gibi, fetva soranın yapacağı işin Allah rızasına uygunluğunu da göz önünde bulundurarak fetva vermelidir. Fıkıh kitaplarında gördüğü "sahih" kelimesiyle yetinmeyip işin rızay-ı İlahiye uygunluğunu ve kerahet içerip içermediğini yani caiz olduğunu da dikkate almak mecburiye-tindedir. Özellikle fıkıhta olağanüstü halin ilan edildiği bu günlerde, fıkıh anlayışını bir hukukçu gibi yüzeye bakarak, kurallar mecmuası zannederek, her meselede cevazı aramaya çalışmak, durumu daha fazla çıkmaz hale sokacaktır. Hatta belki bu yönleri tedarik edebilmek için zahiri amelleri esas alan fıkıh kitaplarının yanı sıra amellerin batini tarafını işleyen, ihlâs ve Allah rızası yönünden ele alan Gazzalî'nin "ihya"sı gibi eserler de elden bırakıl-mamalıdır.

İşte **İsmailağa fıkıh kurumu**; esasen sadece ve sadece gelen suâllere cevap vermeyi hedef edinmiş bir kurum olmaktan öte, yukarda nebzeten değindiğimiz uhrevi maksatları taşıyan dünyevi ihtiyaç ve zaruretleri yine fıkıh ölçüleri içinde dikkate alan, motive olmak amaçlı değil de gerçekten Rıza-i İlahiye'ye ulaşmak için kendisinden istifade edilen bir fıkıh anlayışını canlı tutabilmenin uğraşının verildiği bir kurumdur.

Böylesi düşüncelerimizi hayata geçirebilmek için kendi gücümüzün yeterli olamayacağının bilincindeyiz. Bu yüzden her şeye gücü yeten Rabbimize sığındık ve bu hususta muvaffakiyet talep ettik. Her ne kadar müçtehit imamların fıkhı güneş, bizimkisi mum ışığı olsa da paçaları sıvamaktan başka seçeneğimiz yoktu.

Böylesi sıkıntılı, zor ve gerçek fıkhın izlerinin kaybolduğu bir devirde bizlere yol gösteren ve Rıza-i Bârî'den başka gayesi olmayan sevgili üstadımızı bizlere bahşeden Allah Teâlâ'ya ne kadar şükretsek azdır.

Peygamber Efendimiz (Sallallahu Aleyhi Ve Sellem), bizlerin yaşayacağı bu ve emsali karanlık dönemlere dikkat çekip bizleri mucizevi bir dille uyarmaktadır:

"… Âlim kalmayacak, insanlar cahilleri önder edinecek, soracaklar, onlarda bilmedikleri halde fetva verecekler. Fakat netice sapma ve saptırmadan başka bir şey olmayacak"[3]

İstesek de istemesek de ümmetin bir kısmı bu hali yaşayacak. Çabamız diğer kısmın sağlam kalmasına katkıda bulunmaktan öte değildir.

Allah Teâlâ hakkı hak bilip hakka uyanlardan, batılı batıl bilip ondan uzaklaşanlardan eylesin. Hakkı batıla karıştırıp, batılı hak sananlardan uzak eylesin. Rabbim cümlemizin yâr ve yardımcısı olsun. Âmin.

HÜSAMETTİN VANLIOĞLU BAŞKANLIĞINDA FIKIH KURULU

---

[1] Buhârî, îmân; Müslim: babu enne'd-dine en-nasîhe

[2] Sünenu't-Tirmizi

[3] El- Buharî